

DE WILDE DETECTIVES

Roberto Bolaño

De wilde detectives

Vertaald uit het Spaans door
Aline Glastra van Loon

De vertaalster ontving voor deze vertaling een werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds.

Oorspronkelijke titel: *Los detectives salvajes*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Editorial Anagrama

© Roberto Bolaño, 1998, used by permission of The Wylie Agency (UK) Limited

© Vertaling uit het Spaans: Aline Glastra van Loon

© Nederlandse uitgave: Lebowski Publishers, Amsterdam 2014

Omslagontwerp: Dog and Pony, Amsterdam

Typografie: Peter Verwey Grafische Producties bv, Heemstede

ISBN 978 90 488 1856 3

NUR 302

www.lebowskipublishers.nl

Lebowski Publishers is een imprint van Dutch Media Books bv

Dit boek is ook leverbaar als e-book

ISBN 978 90 488 1857 0

Inhoud

- I In Mexico verdwaalde Mexicanen (1975) 7
- II De wilde detectives (1976-1996) 117
- III De Sonorawoestijn (1976) 465

‘Wilt u dat Mexico gered wordt? Wilt u dat Christus onze koning wordt?’
‘Nee.’

MALCOLM LOWRY

1 In Mexico verdwaalde Mexicanen (1975)

2 november

Ik ben van harte uitgenodigd om me aan te sluiten bij het viscerale realisme. Vanzelfsprekend heb ik die uitnodiging aanvaard. Er was geen inwijdingsplechtigheid. Des te beter.

3 november

Waaruit het viscerale realisme bestaat weet ik niet precies. Ik heet Juan García Madero, ben zeventien jaar en eerstejaarsstudent rechten. Eigenlijk wilde ik letterkunde studeren, maar mijn oom bleef aandringen en uiteindelijk heb ik hem zijn zin gegeven. Ik ben wees. En ik word advocaat. Dat zei ik tegen mijn oom en tante en vervolgens ging ik naar mijn kamer en huilde de hele nacht. Of in elk geval een groot deel ervan. Daarna deed ik, ogenschijnlijk berustend, mijn intrede in de glorieuze juridische faculteit, maar na een maand schreef ik me in bij de workshop poëzie van Julio César Álamo, aan de faculteit van letteren en wijsbegeerte, en zo kwam ik in aanraking met de reële visceralisten of viscerealisten of zelfs vicerealisten, zoals ze zich soms graag noemen. Tot op dat moment was ik viermaal naar de workshop geweest en er was nooit iets gebeurd, bij wijze van spreken dan, want welbeschouwd gebeurde er altijd wel iets: we lazen gedichten voor en afhankelijk van zijn bui werden die door Álamo geprezen of de grond in geboord; iemand las iets voor, Álamo leverde kritiek, een ander las iets voor, Álamo leverde kritiek, weer een ander las iets voor, Álamo leverde kritiek. Soms verveelde Álamo zich en vroeg ons (de studenten die op dat moment niet voorlezen) ook kritiek te leveren, dat deden we en Álamo ging de krant lezen.

Het was een ideale methode om vriendschappen te voorkomen of om ervoor te zorgen dat die werden gebaseerd op ziekte en wraakzucht.

Anderzijds kan ik niet zeggen dat Álamo een goede criticus was, hoewel hij het altijd over kritiek had. Nu geloof ik dat hij praatte om het praten. Wat een perifrased was wist

hij, niet helemaal, maar hij wist het. Hij wist echter niet wat een pentapodie was (zoals iedereen weet is dat in de klassieke metriek een vijfvoetig systeem), evenmin als een nīcarcheum (wat overeenkomt met een phalaecium) of een tetrastichon (een vierregelige strofe). Hoe ik weet dat hij dat niet wist? Omdat ik de fout beging hem daar op de eerste dag van de workshop naar te vragen. Ik weet niet wat ik daarmee beoogde. De enige Mexicaanse dichter die dit soort dingen uit zijn hoofd weet is Octavio Paz (onze grote vijand), de rest heeft geen flauw idee, dat was tenminste wat Ulises Lima me vertelde, enkele minuten nadat ik me had aangesloten bij het viscerale realisme en vriendschappelijk in hun kringen werd opgenomen. Ik kwam echter algauw tot de conclusie dat het stellen van deze vragen aan Álamo mijn gebrek aan tact bewees. De glimlach die hij me schonk zag ik eerst aan voor een blijk van bewondering. Daarna besefte ik dat die eerder minachting uitdrukte. Mexicaanse dichters (en naar ik aanneem dichters in het algemeen) verfoeien het te worden geattendeerd op hun onwetendheid. Maar ik liet me niet uit het veld slaan en nadat hij tijdens de tweede bijeenkomst waarbij ik aanwezig was een paar gedichten van mij had afgekraakt, vroeg ik of hij wist wat een *rispetto* was. Álamo dacht dat ik *respect* voor mijn gedichten van hem eiste en begon (voor de verandering) te praten over de objectieve kritiek, een mijneveld waar elke jonge dichter doorheen moet, enzovoort, maar ik liet hem niet verdergaan en na te hebben verklaard dat ik nooit in mijn korte leven respect had gevraagd voor mijn schamele schepingen, stelde ik hem de vraag opnieuw, terwijl ik deze keer probeerde zo duidelijk mogelijk te vocaliseren.

‘Kom me niet aanzetten met gelul, García Madero,’ zei Álamo.

‘Een *rispetto*, beste maestro, is een soort lyrische dichtvorm, liefdespoëzie om exact te zijn, net als de *strambotto*, die bestaat uit zes of acht elflettergrepige verzen, de eerste vier regels met het rijmschema a b a b en de volgende geconstrueerd in paren. Bijvoorbeeld...’ en ik maakte al aanstalten om hem een paar voorbeelden te geven toen Álamo bruusk opstond en een eind maakte aan de discussie. Wat er daarna gebeurde is vaag (hoewel ik een goed geheugen heb): ik herinner me het gelach van Álamo en de vier of vijf andere deelnemers aan de workshop, waarschijnlijk om een grap ten koste van mij.

Een ander zou in mijn plaats geen voet meer in de workshop hebben gezet, maar ondanks mijn rampzalige herinneringen (of het ontbreken van herinneringen, wat in dit geval even rampzalig of nog rampzaliger was dan het mnemotechnische vasthouden ervan) was ik er de volgende week weer, punctueel als altijd.

Ik geloof dat het lot me terug liet gaan. Het was de vijfde keer dat ik Álamo’s workshop bezocht (maar het kan net zo goed de achtste of de negende keer zijn geweest, het is me de laatste tijd opgevallen dat de tijd naar willekeur krimpt of rekt) en de spanning, de wisselstroom van de tragedie, hing in de lucht zonder dat iemand de oorzaak ervan kon achterhalen. Om te beginnen waren we er allemaal, de zeven leerling-dichters die zich aanvankelijk hadden ingeschreven. En ook: we waren nerveus. Zelfs Álamo, gewoonlijk zo kalm, was niet zichzelf. Even dacht ik aan een voorval op de univer-

siteit: een schietpartij op de campus waar ik niets van wist, een wilde staking, een moordaanslag op de decaan van de faculteit, een ontvoering van de een of andere docent wijsbegeerte of iets dergelijks. Daar was echter geen sprake van en in feite had niemand redenen om nerveus te zijn. Tenminste, objectief gezien had niemand redenen. Maar zo is de poëzie (de echte poëzie): die hangt in de lucht, die laat zich voorvoelen, zoals aardbevingen naar men zegt voorvoeld worden door sommige dieren die daar een speciaal zintuig voor hebben. (Slangen, wormen, ratten en sommige vogels.) Wat er vervolgens gebeurde vond overhaast plaats en ik zou het, hoewel het aanstellerig klinkt, wonderbaarlijk durven noemen. Er arriveerden twee reëel viscerale dichters en Álamo stelde ze met tegenzin aan ons voor, hoewel hij slechts een van hen persoonlijk kende, de ander kende hij van horen zeggen of van naam of iemand had het over hem gehad, maar desondanks stelde hij hem aan ons voor.

Ik weet niet wat ze daar kwamen zoeken. Ze waren kennelijk op oorlogspad, hoewel hun bezoek ook een propagandistisch en proselitisch trekje vertoonde. In het begin hielden de reëel visceralisten hun mond of stelden zich bescheiden op. In afwachting van de gebeurtenissen nam Álamo op zijn beurt een diplomatieke, lichtelijk ironische houding aan, maar gezien de schuchtere houding van de nieuwkomers vatte hij allengs moed en na een halfuur was de workshop weer zoals altijd. Toen begon het gevecht. De reëel visceralisten trokken de juistheid van het door Álamo gehanteerde systeem om kritiek te leveren in twijfel; hij van zijn kant noemde de reëel visceralisten nep-surrealisten en valse marxisten, en bij zijn aanval werd hij gesteund door vijf deelnemers aan de workshop, dat wil zeggen, door iedereen behalve door een broodmagere knaap die altijd rondliep met een boek van Lewis Carroll en die nooit zijn mond opendeed, en door mij, wat me eerlijk gezegd verbaasde, want zij die Álamo met zoveel elan verdedigden waren dezelfde die zijn onverbiddelijke kritiek stoïcijns over zich heen lieten komen en die zich nu ontpopten (wat me verbazingwekkend voorkwam) als zijn trouwste verdedigers. Op dat moment besloot ik mijn steentje bij te dragen en ik beschuldigde Álamo ervan geen flauw idee te hebben van wat een *rispetto* was; de reëel visceralisten erkenden openlijk dat zij ook niet wisten wat het was maar mijn opmerking leek hen opportuun en dat zeiden ze; een van hen vroeg hoe oud ik was, ik antwoordde zeventien, en probeerde nogmaals uit te leggen wat een *rispetto* was; Álamo was rood van woede; de deelnemers aan de workshop noemden me een betweter (een van hen beweerde dat ik een academist was); de reëel visceralisten kwamen voor me op; nu ik toch zo ver gegaan was, vroeg ik aan Álamo en aan de workshop in het algemeen of ze zich tenminste nog herinnerden wat een nicarcheum of een tetrastichon was. Niemand kon mijn vraag beantwoorden.

In tegenstelling tot wat ik verwachtte liep de discussie niet uit op een algehele knokpartij. Ik moet toegeven dat ik dat fantastisch had gevonden. En hoewel een van de deelnemers aan de workshop Ulises Lima beloofde op een dag zijn gezicht in elkaar te zullen slaan, gebeurde er uiteindelijk niets, ik bedoel niets gewelddadigs, hoewel ik op

het dreigement (dat, nogmaals, niet tegen mij gericht was) reageerde met degene die het uitte te verzekeren dat ik volledig tot zijn beschikking stond op elke willekeurige hoek van de campus, op welke dag en welk uur hij maar wilde.

Het einde van de avond was verrassend. Álamo daagde Ulises Lima uit een van zijn gedichten voor te lezen. Deze liet zich niet bidden en haalde een paar vuile, gekreukelde papertjes uit de zak van zijn jasje. Wat afschuwelijk, dacht ik, deze stomkop heeft zich in zijn eentje in het hol van de leeuw gewaagd. Ik geloof dat ik mijn ogen dichtdeed uit louter plaatsvervangende schaamte. Er zijn momenten die geschikt zijn voor het declameren van gedichten en er zijn momenten die geschikt zijn om te knokken. Voor mij was dit een van die laatste. Zoals gezegd deed ik mijn ogen dicht en ik hoorde hoe Lima zijn keel schraapte. Ik hoorde de ietwat onbehaaglijke stilte (als dat mogelijk is, wat ik betwijfel) die er om hem heen ontstond. En eindelijk hoorde ik zijn stem die het mooiste gedicht voorlas dat ik ooit had gehoord. Daarna stond Arturo Belano op en zei dat hij op zoek was naar dichters die wilden meewerken aan het tijdschrift dat de reël visceralisten van plan waren uit te geven. Ze hadden allemaal graag willen meedoen, maar na de discussie voelden ze zich een beetje opgelaten en niemand deed zijn mond open. Toen de workshop was afgelopen (later dan gewoonlijk) liep ik met hen naar de bushalte. Het was te laat. Er kwam geen enkele bus meer voorbij, dus besloten we samen een taxibus naar de Reforma te nemen, vandaar liepen we naar een bar in de calle Bucareli waar we tot heel laat bleven praten over poëzie.

Veel wijzer werd ik er niet van. De naam van de groep is deels een grap en deels volkomen serieus. Ik geloof dat er jaren geleden een Mexicaanse avant-gardistische groep bestond die de 'reël visceralisten' heette, maar ik weet niet of het schrijvers of schilders of journalisten of revolutionairen waren. Ze waren actief in de jaren twintig of dertig, maar ook dat is me niet helemaal duidelijk. Uiteraard had ik nooit van die groep gehoord, maar dat is te wijten aan mijn onwetendheid op het gebied van de literatuur (alle boeken van de wereld wachten om door mij gelezen te worden). Volgens Arturo Belano verdwaalden de reël visceralisten in de Sonorawoestijn. Daarna hadden ze het over een zekere Cesárea Tinajero of Tinaja, dat weet ik niet meer, ik geloof dat ik op dat moment een schreeuwende ruzie had met een kelner over een paar flesjes bier, en over de *Gedichten* van de Graaf de Lautréamont, iets in die *Gedichten* dat te maken had met die Tinajera, en daarna deed Lima een mysterieuze uitspraak. Volgens hem liepen de reël visceralisten achteruit. 'Hoezo achteruit?' vroeg ik.

'Gewoon achteruit, we kijken naar een punt maar verwijderen ons ervan, linea recta naar het onbekende.'

Ik zei dat het me prima leek om op die manier te lopen, hoewel ik er in feite niets van snapte. Welbeschouwd is het de slechtste manier van lopen.

Later kwamen er andere dichters bij, sommige waren reël visceralisten en andere niet, en de herrie werd onverdraaglijk. Even dacht ik dat Belano en Lima mij vergeten waren, want ze praatten alleen maar met alle zonderlinge types die naar ons tafeltje

kwamen, maar toen het licht begon te worden vroegen ze me of ik me bij de club wilde aansluiten. Ze zeiden niet ‘groep’ of ‘beweging’, maar club en dat vond ik leuk. Natuurlijk zei ik ja. Het ging heel simpel. Een van hen, Belano, schudde me de hand, zei dat ik nu een van hen was en daarna zongen we een Mexicaans lied. Dat was alles. Het lied ging over de eenzame dorpen in het noorden en over de ogen van een vrouw. Voordat ik naar buiten ging om te kotsen vroeg ik of dat de ogen van Cesárea Tinajera waren. Belano en Lima keken me aan en zeiden dat ik ongetwijfeld al een reëel visceralist was en dat we samen de Latijns-Amerikaanse poëzie zouden veranderen. Om zes uur ’s morgens nam ik weer een bustaxi, deze keer in mijn eentje, die me naar de wijk Lindavista bracht, waar ik woon. Vandaag ben ik niet naar de universiteit gegaan. Ik heb de hele dag op mijn kamer doorgebracht met het schrijven van gedichten.

4 november

Ik ben teruggegaan naar de bar in de calle Bucareli maar de reëel visceralisten kwamen niet opdagen. Al wachtend heb ik de tijd gedood met lezen en schrijven. De stamgasten van de bar, een groep zwijgende dronkelappen, tamelijk louche types, hielden me constant in het oog.

Het resultaat van vijf uur wachten: vier pilsjes, vier tequila’s, een bord *sopes** die ik voor de helft heb laten staan (ze waren halfbedorven), Álamo’s laatste gedichtenbundel van a tot z uitgelezen (die had ik expres meegenomen om me er samen met mijn nieuwe vrienden vrolijk over te maken), zeven teksten, geschreven à la Ulises Lima (de eerste over de sopes die stonken als de pest; de tweede over de universiteit: ik zag hoe die verwoest was; de derde over de universiteit: ik rende er naakt rond te midden van een menigte zombi’s; de vierde over de maan boven DF*; de vijfde over een dode zanger; de zesde over een geheim genootschap dat onder de riolen van Chapultepec woonde, en de zevende over een verloren boek en over de vriendschap), beter gezegd, geschreven op de manier van het enige gedicht van Ulises Lima dat ik ken en dat ik niet had gelezen maar alleen gehoord, en een gevoel van lichamelijke en geestelijke eenzaamheid.

Een paar dronkelappen wilden zich met me bemoeien maar ondanks mijn leeftijd ben ik best in staat om me wie dan ook van het lijf te houden. Een serveerster (ze heet Brígida, hoorde ik, en ze zei dat ze zich me herinnerde van de nacht die ik er met Belano en Lima had doorgebracht) streek over mijn haar. Dat deed ze zogenaamd achteloos, terwijl ze naar een ander tafeltje liep. Na een tijdje kwam ze bij me zitten en gaf me

* sope – kleine, dikke, gevulde tortilla

* DF – afkorting van Distrito Federal; Federaal District, conglomeraat van de steden Mexico-Stad, Azcapotzalco, Ixtalcalco, Ixtapalapa, Coyoacán, Villa Obregón, Tlalpan en Ciudad Nezahualcóyotl

te verstaan dat mijn haar te lang was. Ze was aardig maar ik gaf liever geen antwoord. Om drie uur 's nachts ging ik naar huis. De reël visceralisten verschenen niet. Zal ik hen niet terugzien?

5 november

Niets van mijn vrienden gehoord. Al sinds twee dagen ga ik niet naar de universiteit en ik ben ook niet van plan om nog naar de workshop van Álamo te gaan. Vanmiddag ben ik weer naar de Encrucijada Veracruzana (de bar in de calle Bucareli) gegaan, maar geen spoor van de reël visceralisten. Het is merkwaardig hoe anders zo'n zaak kan zijn als je er 's middags of 's avonds of zelfs 's morgens komt. Je zou zeggen dat het verschillende bars waren. Vanmiddag zag het etablissement er veel armoediger uit dan het in werkelijkheid is. De louche types van 's avonds vertonen zich nog niet, de klanten zijn, hoe zal ik het zeggen, schichtiger, doorzichtiger, ook vreedzamer. Drie stomdronken klerken, waarschijnlijk zeer lage ambtenaren, een verkoper van schildpadeieren met een lege mand, twee *prepa*-scholieren*, een grijzende meneer die aan een tafeltje *enchiladas** zit te eten. Er zijn ook andere serveersters. Die van drie uur vanmiddag kende ik niet hoewel een van hen naar me toe kwam en opeens tegen me zei: 'Jij moet de dichter zijn.' De opmerking verwarde me maar ik moet toegeven dat ik me er ook door geveild voelde.

'Ja juffrouw, ik ben dichter. Maar hoe weet u dat?'

'Brígida heeft het over je gehad.'

Brígida, de serveerster!

'En wat heeft ze tegen u gezegd?' vroeg ik, zonder haar al te durven tutoyeren.

'Nou, dat je hele mooie gedichten schreef.'

'Dat kan zij niet weten. Ze heeft nooit iets van me gelezen,' zei ik een beetje blozend maar steeds ingenomener met de wending van het gesprek. Ook bedacht ik dat Brígida wél een paar verzen van me had kunnen lezen: over mijn schouder! Dat stond me al minder aan.

De serveerster (haar naam was Rosario) vroeg of ik haar een gunst wilde bewijzen. Ik had moeten zeggen: 'dat hangt ervan af', zoals mijn oom me (tot vervelens toe) heeft ingeprent, maar ik ben nu eenmaal anders en zei: 'Zeg maar waar het over gaat.'

'Ik zou willen dat je een gedicht voor me schreef,' zei ze.

'Goed. Een dezer dagen zal ik er een voor je schrijven,' zei ik terwijl ik haar voor het eerst tutoyeerde en al zo opgewonden was dat ik haar vroeg me nog een tequila te brengen.

* *prepa* – afkorting van 'preparatoria', pre-universitaire onderwijsinstelling

* *enchilada* – pittig gevulde maïspannenkoek

‘Het drankje is voor mijn rekening,’ zei ze. ‘Maar je moet het gedicht nu schrijven.’
Ik probeerde haar uit te leggen dat je een gedicht niet zomaar kon schrijven.
‘En vanwaar die haast?’

De uitleg die ze me gaf was een beetje vaag; het scheen te gaan om een gelofte aan de Maagd van Guadalupe, iets wat verband hield met iemands gezondheid, met een familielid dat was verdwenen en weer teruggekomen, iemand waar ze veel van hield en die ze erg had gemist. Maar wat had dat allemaal te maken met een gedicht? Even dacht ik dat ik te veel gedronken had, dat ik te lang niets had gegeten en door de alcohol en de honger het contact met de werkelijkheid begon te verliezen. Maar daarna dacht ik dat het niet zo erg kon zijn. Als ik me goed herinner (hoewel ik er mijn hand niet voor in het vuur zou durven steken) was een van de voorwaarden voor het schrijven van poëzie volgens het viscerale realisme het tijdelijke verbreken van contact met een bepaald soort werkelijkheid. Hoe het ook zij, een feit is dat er op dat moment maar weinig klanten in de bar waren en dat de twee andere serveersters allengs dichterbij mijn tafeltje kwamen en me omsingelden terwijl ik me in een schijnbaar onschuldige positie bevond (werkelijk onschuldig) die echter voor een willekeurige toeschouwer, iemand die niet verder keek dan zijn neus lang was, een politiemans bijvoorbeeld, niet zo onschuldig zou lijken: een zittende student met drie staande vrouwen naast zich, van wie er een met haar rechterheup zijn linkerschouder en linkerarm aanraakte terwijl de andere met hun dijbenen tegen de rand van het tafeltje leunden (die er vast en zeker een afdruk in zou achterlaten), en die een onschuldig literair gesprek met hem voerden dat echter, gezien vanuit de deuropening, wat dan ook zou kunnen lijken. Bijvoorbeeld: een souterneur in druk gesprek met zijn pupillen. Bijvoorbeeld: een geile student die zich niet laat verleiden.

Ik besloot korte metten te maken, stond zo goed en zo kwaad als ik kon op, betaalde, liet een hartelijke groet voor Brígida achter en vertrok. Op straat werd ik enkele seconden verblind door de zon.

6 november

Vandaag ben ik ook niet naar college gegaan. Ik stond vroeg op, nam de bus richting UNAM* maar stapte eerder uit en zwierf een groot deel van de ochtend door het centrum. Eerst ging ik de Librería del Sótano binnen en kocht een boek van Pierre Louys, daarna stak ik de Juárez over, kocht een broodje ham en ging op een bank in de Alameda zitten lezen en eten. Het verhaal van Louys, en vooral de illustraties daarbij, bezorgden me de erectie van een hengst. Ik probeerde op te staan en weg te gaan, maar met mijn pik in die toestand was dat onmogelijk zonder de aandacht van niet alleen vrou-

* UNAM – afkorting van Universidad Nacional Autónoma de México: Nationale Vrije Universiteit van Mexico

welijke wandelaars maar voetgangers in het algemeen te trekken en dientengevolge aanstoot te geven. Dus ging ik weer zitten, sloeg mijn boek dicht en veegde de kruimels van mijn jasje en mijn broek. Ik bleef een tijd kijken naar iets dat me een eekhoorn leek die zich behoedzaam verplaatste over de takken van een boom. Na tien minuten (ongeveer) besepte ik dat het geen eekhoorn maar een rat was. Een enorme rat! De ontdekking maakte me erg treurig. Daar zat ik, zonder me te kunnen verroeren, en op twintig meter afstand zat een onderzoekende, hongerige rat die zich stevig vasthield aan een boomtak en op zoek was naar vogeleieren of door de wind naar de boomtoppen opgejaagde broodkruimels (twijfelachtig) of wat dan ook. De angst kroop omhoog naar mijn nek en ik werd misselijk. Om te voorkomen dat ik ging kotsen stond ik op en rende weg. Na vijf minuten flink doorstappen was mijn erectie verdwenen.

's Avonds keek ik in de calle Corazón (parallel aan mijn straat) naar een partijtje voetbal. De spelers waren mijn jeugdvrienden, hoewel het misschien een beetje te ver gaat om te spreken van jeugdvrienden. De meesten zitten nog op de prepa en anderen hebben hun studie opgegeven en werken voor hun ouders of doen niets. Sinds ik naar de universiteit ga is de kloof die ons scheidde groter geworden en nu lijkt het of we van twee verschillende planeten komen. Ik vroeg of ik mee mocht doen. De verlichting in de calle Corazón is niet al te best en de bal was nauwelijks te zien. Bovendien kwamen er van tijd tot tijd auto's langs en moesten we stoppen. Ik moest twee trappen incasseren en kreeg een knalharde bal tegen mijn gezicht. Genoeg. Ik ga nog een beetje lezen in Pierre Louys en doe dan het licht uit.

7 november

Mexico-Stad heeft veertien miljoen inwoners. Ik zal de reëel visceralisten niet meer zien. Ook zal ik niet teruggaan naar de universiteit en naar de workshop van Álamo. Ik zie wel hoe ik het regel met mijn oom en tante. Het boek van Louys, *Afrodite*, heb ik uit en nu lees ik de dode Mexicaanse dichters, mijn toekomstige collega's.

8 november

Ik heb een prachtig gedicht ontdekt. Over de auteur, Efrén Rebolleda (1877-1929), heb ik op literatuurles nooit iets gehoord. Ik schrijf het hier over:

De vampier

*Zwaar en naargeestig kronkelen je krullen
langs je blanke leden, als een krinkelvloed,*

*in zijn kroezig-duist're stroom strooi ik de gloed
der rode rozen die mijn kus verhullen.*

*Terwijl 'k de dichte ringen tracht te ontwarren,
voel ik je kille hand die me zacht verlokt
waardoor een lange huivering me doorschokt
en me tot op het bot toe laat verstarren.*

*Je dwalende pupillen, schuw en openwijd,
schitteren bij 't horen van de zucht
die 'k slaak en die mijn ingewanden slijt.*

*Dorstig veins jij, terwijl je me laat bloeden,
een duistere vampier te zijn, geducht,
die zich begerig met mijn warme bloed zal voeden.*

De eerste keer dat ik het las (een paar uur geleden) kon ik het niet laten de deur van mijn kamer op slot te doen en te masturberen terwijl ik het een, twee, drie en zelfs tien of vijftien keer reciteerde en me daarbij voorstelde hoe Rosario, de serveerster, op handen en voeten boven me stond en me vroeg een gedicht te schrijven voor dat door haar geliefde of gemiste wezen of me smeekte haar op het bed te neuken met mijn gloeiende pik.

Enmaal bevrijd was ik in staat om over het gedicht na te denken.

Wat betreft de interpretatie van de 'kroezig-duist're stroom' bestaat volgens mij geen enkele twijfel. Dat is niet het geval met de eerste regel van het tweede couplet: 'Terwijl 'k de dichte ringen tracht te ontwarren', wat heel goed zou kunnen slaan op de 'kroezig-duist're stroom' waarvan de krullen een voor een werden gladgetrokken of uiteengerafeld, maar waar het werkwoord 'ontwarren' wellicht een andere betekenis verbergt.

'De dichte ringen' zijn ook niet helemaal duidelijk. Zijn het de krulletjes van het schaamhaar, de krullen van het hoofdhaar van de vampier of *verschillende* openingen van het menselijke lichaam? In één woord, bedrijft hij sodomie met haar? Ik geloof dat mijn geest nog niet vrij is van de lectuur van Pierre Louys.

9 november

Ik heb besloten terug te gaan naar de Encrucijada Veracruzana, niet omdat ik verwacht de reël visceralisten daar aan te treffen maar om Rosario nog eens te zien. Ik heb een paar gedichtjes voor haar geschreven. Die gaan over haar ogen en over de eindeloze

Mexicaanse horizon, over de verlaten kerken en de luchtspiegelingen op de wegen die naar de grens leiden. Ik weet niet waarom, maar ik geloof dat Rosario uit Veracruz of uit Tabasco komt, wie weet zelfs uit Yucatán. Misschien heeft ze het me verteld. Het kan ook verbeelding van mij zijn. Wie weet is de verwarring mede ontstaan door de naam van de bar en komt Rosario niet uit Veracruz of uit Yucatán maar uit DF. Hoe het ook zij, ik had het idee dat gedichten die doen denken aan landstreken die totaal anders zijn dan de hare (in het geval zij uit Veracruz komt, iets wat ik steeds meer betwijfel) veelbelovender zullen zijn, in elk geval wat betreft mijn bedoelingen. Daarna zal het lot zijn loop nemen.

Vanmorgen heb ik rondgezworven in de omgeving van de wijk Villa en nagedacht over mijn leven. De toekomst ziet er niet erg rooskleurig uit, zeker als ik geen college meer loop. Maar waar ik me echt zorgen over maak is mijn seksuele ontwikkeling. Ik kan me toch niet eeuwig blijven aftrekken. (Ik maak me ook zorgen over mijn ontwikkeling als dichter, maar je kunt het beste niet meer dan één probleem tegelijk aanpakken.) Zou Rosario een vriendje hebben? En als ze een vriendje heeft, zou hij dan jaloers en bezitterig zijn? Ze is te jong om getrouwd te zijn, maar die mogelijkheid kan ik ook niet uitsluiten. Ik geloof dat ze me mag, dat is zo klaar als een klontje.

10 november

Ik ben de reëel visceralisten tegengekomen. Rosario komt uit Veracruz. Alle reëel visceralisten hebben me hun adres gegeven en ik heb hun allemaal het mijne gegeven. De bijeenkomsten worden gehouden in café Quito, in de calle Bucareli, iets voorbij de Encrucijada, en thuis bij María Font, in de wijk Condesa, of bij de schilderes Catalina O'Hara, in de wijk Coyoacán. (María Font, Catalina O'Hara, die namen roepen iets in me wakker, hoewel ik nog niet weet wat.)

Overigens is alles goed gegaan, hoewel het niet veel scheelde of het was op een tragedie uitgelopen. De bar zat vol en het publiek kon niet armzaliger en loucher zijn. In de hoek zat zelfs een blinde man accordeon te spelen en te zingen. Maar ik liet me niet afschrikken en leunde op de bar zodra er een plekje vrijkwam. Rosario was er niet. Ik informeerde naar haar bij de serveerster die me bediende en zij noemde me een wispelturige, onberekenbare, opschepperige knaap. Met een lachje, dat wel, alsof ze me toch niet zó slecht vond. Eerlijk gezegd snapte ik niet wat ze bedoelde. Daarna vroeg ik haar waar Rosario vandaan kwam en ze zei: Uit Veracruz. En waar zijzelf vandaan kwam. Uit DF zelf, zei ze. En jij? Ik ben de ruiter uit Sonora, zei ik opeens en zonder dat het ergens op sloeg. In feite ben ik nooit in Sonora geweest. Ze lachte en we hadden nog een hele tijd zo door kunnen praten maar zij moest bedienen. Brígida was er wel en toen ik al aan mijn tweede tequila begon kwam ze naar me toe en vroeg wat er aan de hand was. Brígida is een vrouw met een stuurs, melancholiek, beledigd gezicht. Het beeld

dat ik van haar had was anders, maar toen was ik dronken en nu niet. Ik zei: Hoe gaat het, Brígida, dat is lang geleden. Ik probeerde de indruk te wekken ontspannen en zelfs vrolijk te zijn, hoewel ik niet kan zeggen dat ik vrolijk was. Brígida pakte mijn ene hand en legde die op haar hart. Aanvankelijk schrok ik en mijn eerste impuls was weg te lopen, misschien de bar uit te rennen, maar ik beheerste me.

‘Voel je het?’ vroeg ze.

‘Wat?’

‘Mijn hart, jochie, voel je het niet kloppen?’

Met mijn vingertoppen betastte ik het oppervlak dat me werd aangeboden: de linnen blouse en Brígida’s borsten, geperst in een beha die me veel te klein leek. Maar geen spoor van haar hartslag.

‘Ik voel niets,’ zei ik met een glimlach.

‘Mijn hart, stomkop, hoor je het niet kloppen? Voel je niet hoe het bijna breekt?’

‘Neem me niet kwalijk, maar ik hoor niets.’

‘Hoe kun je horen met je hand, klootzak, ik vraag alleen maar of je het voelt? Voelen je vingers niets?’

‘Nee... echt niet.’

‘Je hand is ijskoud,’ zei Brígida. ‘Wat een mooie vingers. Het is wel duidelijk dat je nooit gewerkt hebt.’

Ik had het gevoel te worden bekeken, bestudeerd, doorboord. De louche dronkelappen aan de bar toonden belangstelling voor de laatste opmerking van Brígida. Voorlopig verkoos ik hen te negeren en ik verklaarde dat ze zich vergiste, dat ik vanzelfsprekend moest werken om mijn studie te betalen. Nu pakte Brígida mijn hand vast alsof ze de lijnen bestudeerde. Dat interesseerde me en ik maakte me geen zorgen meer over mogelijke toeschouwers.

‘Doe niet zo schichtig,’ zei ze. ‘Tegenover mij hoeft je niet te liegen, ik ken je. Je bent een rijkeluijszootje, maar eentje met grote ambities. En je hebt geluk. Je zult je doel bereiken. Hoewel ik hier zie dat je meer dan eens zult verdwalen, door je eigen schuld, omdat je niet weet wat je wilt. Je hebt iemand nodig die je in goede en in slechte tijden terzijde staat. Heb ik het mis?’

‘Nee, prima, ga door, ga door.’

‘Niet hier,’ zei Brígida. ‘Deze bemoeizuchtige zatladders hebben toch zeker niets te maken met jouw toekomst?’

Voor het eerst waagde ik het openlijk om me heen te kijken. Vier of vijf louche zuipappen luisterden aandachtig naar Brígida, een van hen hield zelfs zijn blik onnatuurlijk strak op mijn hand gericht, alsof het de zijne was. Ik glimlachte tegen hen, stel je voor dat ze boos zouden worden, en wilde hun op die manier duidelijk maken dat ik niets met dit alles van doen had. Brígida kneep in de rug van mijn hand. Er lag een hartstochtelijke blik in haar ogen, alsof ze op het punt stond om te gaan vechten of in tranen uit te barsten.

‘Hier kunnen we niet praten, kom mee.’

Ik zag hoe ze even fluisterde met een van de serveersters en vervolgens gaf ze me een teken. De Encrucijada Veracruzana zat vol en boven de hoofden van de klanten hing een wolk van rook en de accordeonmuziek van de blinde man. Ik keek op mijn horloge, bijna twaalf uur, de tijd was omgevlogen, dacht ik.

Ik volgde haar.

We kwamen in een lang, smal vertrek dat dienstdeed als opslagruimte waar krat-ten met flessen en schoonmaakspullen voor de bar stonden opgestapeld (reinigings-middelen, bezems, bleekwater, een rubberen ruitenwisser, een verzameling plastic handschoenen). Achterin stonden een tafel en twee stoelen. Brígida wees me er een aan. Ik ging zitten. Het blad van de ronde tafel was volgekrast met namen, de meeste onleesbaar. De serveerster bleef staan, op een paar centimeters afstand van mij, waakzaam als een godin of een roofvogel. Misschien wachtte ze tot ik haar zou vra-gen om te gaan zitten. Geroerd door haar verlegenheid deed ik dat. Tot mijn verba-zing nam ze plaats op mijn knieën. Het was een onbehaaglijke situatie en toch merk-te ik na een paar seconden tot mijn ontzetting dat mijn pik, zonder dat mijn verstand en mijn ziel en zelfs mijn laagste begeerten erbij betrokken waren, zo stijf werd dat ik onmogelijk kon doen alsof er niets aan de hand was. Brígida moet het gemerkt heb-ben want ze stond op en stelde voor me te pijpen, na me van bovenaf te hebben be-studeerd.

‘Wat...?’ zei ik.

‘Pijpen, wil je dat ik je pijp?’

Ik keek haar aan zonder het te begrijpen, hoewel de waarheid allengs begon door te dringen tot de eenzame, uitgeputte zwemmer in de zwarte zee van onwetendheid. Zij beantwoordde mijn blik. Haar ogen waren hard en vlak. En ze had een eigenschap die haar onderscheidde van alle mensen die ik tot dan toe had leren kennen: ze keek je al-tijd (waar dan ook, in welke situatie dan ook, wat er ook gebeurde) recht in je ogen. Brígida’s blik, besloot ik toen, kon onverdraaglijk zijn.

‘Ik weet niet waar je het over hebt,’ zei ik.

‘Of je afgezogen wilt worden, schatje.’

Ik had geen tijd om te antwoorden en misschien was dat maar beter ook. Zonder haar blik van me af te wenden, ging Brígida op haar knieën zitten, trok mijn rits open en stak mijn pik in haar mond. Eerst de eikel, waar ze een paar keer op beet, weliswaar zachtjes maar toch verontrustend, en daarna de hele penis, blijkbaar zonder te kokhal-zen. Tegelijk liet ze haar rechterhand dwalen over mijn onderbuik, maag en borst en gaf me met regelmatige tussenpozen harde klappen waarvan de blauwe plekken nog zichtbaar zijn. De pijn die ik voelde droeg er waarschijnlijk toe bij dat mijn genot een extra dimensie kreeg maar voorkwam tegelijkertijd dat ik klaarkwam. Af en toe sloeg Brígida haar blik op van haar werk, maar zonder mijn lid los te laten, en zocht mijn ogen. Dan sloot ik de mijne en reciteerde in mijn hoofd losse zinnen van het gedicht

‘De vampier’ die later, toen ik over het incident nadacht, helemaal geen losse zinnen van dat gedicht waren maar een diabolische mengeling van gedichten van verschillende herkomst, profetische zinnen van mijn oom, herinneringen uit mijn kindertijd, gezichten van actrices die ik in mijn puberteit had aanbeden (het gezicht van Angélica María bijvoorbeeld, in zwart-wit), landschappen die rondwentelden als meegesleurd door een wervelwind. In het begin probeerde ik me te verdedigen tegen de klappen maar toen ik had vastgesteld dat mijn inspanningen zinloos waren, wijdde ik mijn handen aan Brígida’s haren (lichtkastanjebruin geverfd en niet erg schoon, zoals ik kon vaststellen) en aan haar oren – klein en vlezig, hoewel van een bijna onnatuurlijke hardheid, alsof er geen grammetje vlees of vet in zat, alleen kraakbeen, plastic, nee, metaal dat een beetje soepel was gemaakt – waaraan twee grote ringen van namaakzilver hingen.

Toen de ontknoping naderde en ik, aangezien kreunen niet wenselijk was, mijn vuisten ophief en een onzichtbaar wezen bedreigde dat langs de wanden van de opslagruimte kroop, ging de deur plotseling open (maar zonder geluid) en verscheen het hoofd van een serveerster en haar lippen uitten een duidelijke waarschuwing: ‘Uitkijken.’

Brígida staakte haar werk onmiddellijk. Ze stond op, keek me in de ogen met een gedesilluseerde uitdrukking op haar gezicht en trok me aan mijn jasje naar een deur die ik tot op dat moment niet had opgemerkt.

‘Tot kijk, liefje,’ zei ze met een stem die veel heser klonk dan gewoonlijk, terwijl ze me door de deur duwde.

Plotseling bevond ik me in de toiletten van de Encrucijada Veracruzana, een rechthoekige, lange, smalle en naargeestige ruimte.

Ik deed enkele stappen op goed geluk, nog verdwaasd door de snelheid van de gebeurtenissen die zojuist hadden plaatsgevonden. Het rook naar ontsmettingsmiddel en de vloer was nat, op sommige plaatsen lagen plassen. De verlichting was schaars, om niet te zeggen nihil. Tussen twee beschadigde wasbakken zag ik een spiegel; ik wierp een zijdelingse blik op mezelf; het spiegelbeeld deed me de haren te berge rijzen. Zachtjes, in een poging niet te spetteren in het water op de grond dat – dat zag ik toen – uit een van de wc’s stroomde, ging ik nogmaals naar de spiegel, geprikkeld door nieuwsgierigheid. Deze toonde me een wigvormig gezicht dat donkerrood was en waarop het zweet parelde. Ik sprong achteruit en was bijna gevallen. Op een van de wc’s zat iemand. Ik hoorde hem brommen en vloeken. Vast en zeker een van die louche zatladders. Toen riep iemand me bij mijn naam: ‘Dichter García Madero.’

Ik zag twee gestalten bij de urinoirs. Ze waren gehuld in een wolk van rook. Twee flikkers? dacht ik, twee flikkers die mijn naam kennen?

‘Dichter García Madero, kom hier, man.’

Hoewel de logica en de voorzichtigheid me voorschreven de uitgang te zoeken en onverwijld de Encrucijada te verlaten, zette ik twee passen in de richting van de rook-

wolk. Ik werd geobserveerd door twee paar schitterende ogen, zoals die van een wolf in harde wind (een dichtertlijke vrijheid, want ik heb nog nooit wolven gezien; harde winden wel, en die komen niet al te zeer overeen met de stola van rook die de beide gestalten omhulde). Ik hoorde ze lachen. Ha ha ha. Ik snoof de geur van marihuana op en kalmeerde.

‘Dichter García Madero, je apparaat hangt.’

‘Wat?’

‘Ha ha ha.’

‘Je piemel... Hij hangt uit je broek.’

Ik tastte naar mijn gulp. Inderdaad, door de haast en de schrik was ik er niet in geslaagd mijn pik in mijn broek te stoppen. Ik bloosde, dacht erover ze uit te schelden maar hield me in, streek mijn broek glad en zette een stap in hun richting. Ze kwamen me bekend voor en ik probeerde door te dringen in de duisternis die hen omringde en hun gezichten te herkennen. Tevergeefs.

Toen kwam er een hand en vervolgens een arm tevoorschijn uit het ei van rook dat hen beschermde en boden ze me het stickie aan.

‘Ik rook niet,’ zei ik.

‘Het is marihuana, dichter García Madero. Golden Acapulco.’

Ik schudde mijn hoofd.

‘Ik hou er niet van.’

Lawaai afkomstig uit het naastgelegen vertrek maakte me aan het schrikken. Iemand verhief zijn stem. Een man. Daarna schreeuwde er iemand. Een vrouw. Brígida. Ik stelde me voor dat de eigenaar van de bar haar een pak slaag gaf en wilde haar te hulp schieten, hoewel Brígida me eerlijk gezegd niet veel kon schelen (eigenlijk helemaal niets). Toen ik op het punt stond me om te draaien en naar de opslagruimte te gaan, grepen de handen van de onbekenden me vast en kwamen hun gezichten uit de rookwolk tevoorschijn. Het waren Ulises Lima en Arturo Belano.

Ik slaakte een zucht van opluchting, klapte bijna in mijn handen, zei dat ik ze al dagen zocht en deed daarna een nieuwe poging om de schreeuwende vrouw te hulp te schieten, maar ze lieten me niet los.

‘Haal je geen problemen op de hals, dat is altijd zo met die twee,’ zei Belano.

‘Welke twee?’

‘De serveerster en haar baas.’

‘Maar hij slaat haar,’ zei ik, en inderdaad, het geluid van de klappen was nu duidelijk te horen. ‘Dat kunnen we niet toestaan.’

‘Ach, die dichter García Madero,’ zei Ulises Lima.

‘We kunnen het niet toestaan maar soms zijn geluiden bedriegelijk. Luister naar me en vertrouw op me,’ zei Belano.

Ik kreeg de indruk dat ze veel van de Encrucijada wisten en had hun er een paar vragen over willen stellen maar deed het niet om niet onbescheiden te lijken.